

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

הודעות אזהרה לפי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968

בהמשך להחלטתנו בנוגע למשלוח הודעות אזהרה לפי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968, יובא להלן פירוט הודעות האזהרה שנשלחו.

יודגש, כי אין ללמוד מסדר הבאת הודעות האזהרה על מדרג כלשהו, ובפרט אין ללמוד ממנו על מדרג חומרה או על מדרג של מרכזיות ביחס לנושאים שנבחנו על ידי הוועדה.

ראש האופוזיציה, חבר הכנסת בנימין נתניהו, ראש הממשלה לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. כמי שכהן כראש ממשלת ישראל משך למעלה משנים עשרה שנים רצופות בתקופה הרלוונטית (משנת 2009 ועד שנת 2021), ידע ראש הממשלה לשעבר נתניהו, או שהיה עליו לדעת, כי אתר קבר הרשב"י במירון מטופל משך שנים בצורה לקויה, שעלולה ליצור סיכון למשתתפים הרבים בהילולה המתקיימת מדי שנה בל"ג בעומר.

ב. ראש הממשלה לשעבר נתניהו לא פעל כמצופה מראש ממשלה לתיקון מצב דברים זה. זאת, על אף שהנושא עמד במוקד דוחות חמורים של מבקר המדינה, שהנושא מערב מספר משרדי ממשלה ושהוא הובא לשולחן הממשלה במספר הזדמנויות בשנים שונות. בתוך כך, ראש הממשלה לשעבר נתניהו לא דאג למעקב יעיל אחר טיפול הממשלה בעניין, גם לאחר שבמסגרת דיון בהחלטת ממשלה בשנת 2016 הובהר שהחלטות ממשלה קודמות בנושא לא יושמו.

חבר הכנסת אמיר אוחנה, השר לביטחון הפנים לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. השר לביטחון הפנים לשעבר אוחנה לא פעל כמצופה משר לביטחון הפנים כשגיבש את דעתו באשר לקיום ההילולה במירון בל"ג בעומר ללא הגבלת קהל, ואף נתן לכך ביטוי פומבי, מבלי שהדבר נבחן בעבודת מטה מסודרת בנוגע למכלול המשמעויות, לרבות בחינת חלופות שונות באשר לאופן קיום ההילולה.

ב. בהמשך, כשהיה בפני השר לביטחון הפנים לשעבר אוחנה מידע בנוגע לסכנות הצפויות במהלך ההילולה, ובפרט לסכנות הנובעות מרמת הצפיפות שהייתה צפויה במקום, לא פעל כמצופה מתפקידו ביחס למידע זה. השר לביטחון הפנים לשעבר אוחנה לא נתן משקל ראוי לחומרת הסכנות, לא שאל שאלות מספיקות בעניין, ולא ביקש לבחון מחדש את ההחלטה שלא להגביל קהל. משנותרה על כנה החלטה זו, לא ביקש מהמשרה לבחון ולהציג לו דרכי פעולה אחרות להפחתת הסכנות.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

הרב יעקב אביטן, השר לשירותי דת לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. השר לשירותי דת לשעבר אביטן לא מילא את תפקידו כשר לשירותי דת בכל הנוגע לניהול והסדרת אתר קבר הרשב"י במירון, וזאת על אף שמדובר בנושא מרכזי, בעל חשיבות רבה, המצוי בתחום אחריותו של המשרד בראשו עמד.

ב. השר לשירותי דת לשעבר אביטן לא מילא את תפקידו כשר לשירותי דת בכל הנוגע להיערכות משרדו לקראת ההילולה במירון בל"ג בעומר, וזאת על אף שמדובר באירוע מרכזי, בעל חשיבות רבה, המצוי בתחום אחריותו של המשרד בראשו עמד. השר לשירותי דת לשעבר אביטן לא גילה מעורבות בהכנות להילולה והסתפק בעצם קיומם של גופים שעוסקים בכך, מבלי שבדק את פעילותם בפועל ומבלי שפיקח עליהם.

רב-ניצב יעקב שבתאי, המפקח הכללי של משטרת ישראל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. רנ"צ שבתאי אישר את תוכנית המבצע שגובשה במחוז צפון של המשטרה, וזאת על אף שידע שמתחם ההר, והמתחמים המשמשים בו להדלקות, אינם יכולים להכיל בבטחה את כמות המבקרים הצפויה במקום במהלך ההילולה, ותוך התעלמות מהסכנות הנלוות לכך. תוכנית המבצע שאישר רנ"צ שבתאי התבססה על אותם עקרונות עליהם התבססה המשטרה בשנים קודמות, מבלי שנשקלו לעומק דרכי פעולה חלופיות, וזאת למרות שהיה על רנ"צ שבתאי לדעת כי המענים שניתנו בשנים קודמות לסכנות אינם מספקים. בפרט, לא נשקלה אפשרות להגביל את כמות הקהל באתר משיקולי בטיחות. אף כשעלתה האפשרות להגביל את כמות הקהל באתר עקב מגפת הקורונה, דחה אותה רנ"צ שבתאי וקבע עמדה נחרצת, לפיה מתווה הכולל הגבלה של כמות המבקרים בזמן נתון הוא מסוכן יותר מאשר קיום ההילולה ללא הגבלה. עמדה זו נקבעה מבלי שנעשתה עבודת מטה מסודרת לבססה, ומבלי שנבחנו חלופות ודרכים פרטניות ליצירת הגבלה של כמות המשתתפים באירוע.

ב. רנ"צ שבתאי אישר את תוכנית המבצע כאמור, על אף שלא נתנה מענה ישים להתמודדות עם כמות הקהל והצפיפות המסוכנת שהיו צפויות בהילולה, ועל אף שלא כללה מנגנון יעיל לניהול הקהל או ויסות הקהל על סמך שיקולי בטיחות. המענים לסכנת הצפיפות שנכללו בתוכנית היו תגובתיים ולא מניעתיים, והתוכנית נסמכה באופן בלתי סביר על יכולת המפקדים בשטח לזהות מוקדי צפיפות מסוכנים באופן חזותי. זאת, בהסתמך על ניסיונם המבצעי בלבד, מבלי שהוכשרו לכך.

ג. הכשלים המנויים לעיל היו מבין הגורמים שהובילו להצטברות קהל ברמת צפיפות קיצונית ומסוכנת במוקדים שונים בהילולה, ובכלל זה במהלך אירוע ההדלקה של חסידות תולדות אהרן, ולכך שהסכנה לא זוהתה מבעוד מועד ולא ניתן לה מענה.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

ניצב שמעון לביא, מפקד מחוז צפון במשטרת ישראל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. ניצב לביא, מפקד המבצע והאחראי על היערכות משטרת ישראל להילולה במירון בל"ג בעומר, אישר את תוכנית המבצע שגובשה במחוז צפון שעליו פיקד, וזאת על אף שידע שמתחם ההר, והמתחמים המשמשים בו להדלקות, אינם יכולים להכיל בבטחה את כמות המבקרים הצפויה במקום במהלך ההילולה, ותוך התעלמות מהסכנות הנלוות לכך. תוכנית המבצע אושרה אף בהתעלם מתוכניות הבטיחות שנערכו על ידי מהנדס הבטיחות במסגרת הליך הרישוי, אשר כללו הגבלה על כמות הקהל במתחם ההר כולו ובכל אחד מאירועי ההדלקה. תוכנית המבצע שאישר ניצב לביא התבססה על אותם עקרונות עליהם התבססה המשטרה בשנים קודמות, מבלי שנשקלו לעומק דרכי פעולה חלופיות, וזאת למרות שהיה על ניצב לביא לדעת כי המענים שניתנו בשנים קודמות לסכנות אינם מספקים. בפרט, לא נשקלה אפשרות להגביל את כמות הקהל באתר משיקולי בטיחות. אף כשעלתה האפשרות להגביל את כמות הקהל באתר עקב מגפת הקורונה, הציג ניצב לביא עמדה נחרצת, לפיה מתווה הכולל הגבלה של כמות המבקרים בזמן נתון הוא מסוכן יותר מאשר קיום ההילולה ללא הגבלה. עמדה זו נקבעה מבלי שנעשתה עבודת מטה מסודרת לבססה, ומבלי שנבחנו חלופות ודרכים פרטניות ליצירת הגבלה של כמות המשתתפים באירוע.

ב. ניצב לביא אישר את תוכנית המבצע על אף שלא סיפקה מענה ישים להתמודדות עם כמות הקהל והצפיפות המסוכנת שהיו צפויות בהילולה, ובפרט לצורך הקריטי בשמירה על המעברים ועל היציאות מהמתחמים המשמשים להדלקה פנויים, ועל אף שלא כללה מנגנון יעיל לניהול הקהל או ויסות הקהל על סמך שיקולי בטיחות. המענים לסכנת הצפיפות שנכללו בתוכנית היו תגובתיים ולא מניעתיים, והתוכנית נסמכה באופן בלתי סביר על יכולת המפקדים בשטח לזהות מוקדי צפיפות מסוכנים באופן חזותי. זאת, בהסתמך על ניסיונם המבצעי בלבד, מבלי שהוכשרו לכך. גם לאחר שליקויים אלו באו לידי ביטוי במהלך ההדלקה של חסידות בויאן, שהופסקה בעקבות הצטברות צפיפות קיצונית ומסכנת חיים, לא הסיק ניצב לביא מסקנות ולא ביצע שינויים נדרשים בתוכנית בזמן אמת על מנת למנוע את הישנות הסכנה בהדלקה של חסידות תולדות אהרון.

ג. היערכותם ומוכנותם של הכוחות תחת פיקודו של ניצב לביא לביצוע המשימה לקו בחסר, בין היתר בעקבות ליקויים בתדרוך ובתרגול, לרבות העדר תרגול אר"ן לכוחות שהיו בשטח בשעות שבהן נערכו ההדלקות המרכזיות.

ד. הכשלים המנויים לעיל היו מבין הגורמים שהובילו להצטברות קהל ברמת צפיפות קיצונית ומסוכנת במוקדים שונים בהילולה, ובכלל זה במהלך אירוע ההדלקה של חסידות תולדות אהרון, ולכך שהסכנה לא זוהתה מבעוד מועד ולא ניתן לה מענה.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

תת-ניצב (בדימוס) שלום אביטן, מפקד מרחב עמקים במשטרת ישראל לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. תנ"צ (בדימוס) אביטן, מפקד הגזרה המרכזית באירוע ("גזרת ההר"), אישר תוכנית מבצעית שלא סיפקה מענה ישים להתמודדות עם כמות הקהל והצפיפות המסוכנת שהיו צפויות בגזרת ההר, ובפרט לצורך הקריטי בשמירה על המעברים ועל היציאות מהמתחמים המשמשים להדלקה פנויים. התוכנית אושרה על אף שלא כללה מנגנון יעיל לניהול הקהל על סמך שיקולי בטיחות. המענים לסכנת הצפיפות שנכללו בה היו תגובתיים ולא מניעתיים, והיא נסמכה באופן בלתי סביר על יכולת המפקדים בשטח לזהות מוקדי צפיפות מסוכנים באופן חזותי. זאת, בהסתמך על ניסיונם המבצעי בלבד, מבלי שהוכשרו לכך. גם לאחר שליקויים אלו באו לידי ביטוי במהלך ההדלקה של חסידות בויאן, שהופסקה בעקבות הצטברות צפיפות קיצונית ומסכנת חיים, לא הסיק תנ"צ (בדימוס) אביטן מסקנות ולא ביצע שינויים נדרשים בתוכנית בזמן אמת על מנת למנוע את הישנות הסכנה בהדלקה של חסידות תולדות אהרן.

ב. היערכותם ומוכנותם של הכוחות תחת פיקודו של תנ"צ (בדימוס) אביטן לביצוע המשימה לקו בחסר, בין היתר בעקבות ליקויים בתדרוך ובתרגול.

ג. תנ"צ (בדימוס) אביטן כשל בכך שלא זיהה בזמן אמת כי הצפיפות במהלך ההדלקה של חסידות תולדות אהרן הגיעה לרמה מסוכנת, וכי מרבית היציאות ממתחם ההדלקה חסומות באופן שמחייב התערבות מיידית. זאת, בפרט לאחר שההדלקה של חסידות בויאן הופסקה בעקבות צפיפות קיצונית ומסכנת חיים כאמור.

תת-ניצב מוריס חן, ראש חטיבת אבטחה ורישוי במשטרת ישראל לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. תנ"צ חן, וחטיבת האבטחה והרישוי בראשותו, לא היו מעורבים במידה מספקת בהליכי הרישוי שנערכו במחוז צפון לקראת ההילולה במירון בל"ג בעומר, ולא פיקחו עליהם באופן הולם. זאת, על אף שמדובר באירוע המוני גדול ומורכב, שהוחלט להתייחס אליו כאירוע הדורש עמידה בתנאים לפי פריט 7.7' בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013.

ב. תנ"צ חן לא פעל דיו לגיבוש תורה ברורה ומוסדרת להתמודדות המשטרה עם תכנון ושליטה באירועים המוניים דוגמת ההילולה במירון בל"ג בעומר, ולא פעל להטמעת תורה כאמור בקרב הגורמים הרלוונטיים במשטרה, בין היתר באמצעות הנחיית גורמי ההכשרה וההדרכה של משטרת ישראל.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

סגן-ניצב אסף מנצור, מפקד תחנת נוף הגליל במשטרת ישראל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

- א. סנ"צ מנצור, מפקד "גזרת תולדות אהרון ותולדות אברהם" באירוע, הכין תוכנית מבצעית שלא סיפקה מענה הולם לכמות הקהל ולצפיפות המסוכנת שהייתה צפויה באירוע ההדלקה של חסידות תולדות אהרון. בפרט, לא ניתן בתוכנית מענה הולם לצורך הקריטי בשליטה ובשמירה על היציאות ממתחם ההדלקה פנויות למעבר. ביטוי מובהק לכך היה בגשר דב, שהפיקוד עליו פוצל בין שני מפקדים שונים, והכוחות שהוצבו בשני חלקיו לא הבינו את תפקידם באופן מלא ואת חשיבות הקשר והתיאום בין שתי העמדות.
- ב. היערכותם ומוכנותם של הכוחות תחת פיקודו של סנ"צ מנצור לביצוע המשימה לקו בחסר, בין היתר בעקבות ליקויים בתדרוך ובתרגול.
- ג. סנ"צ מנצור לא וידא שכוח הסדרנים, שעל פי תוכנית המבצע צריך היה להיות מצוות לשוטרים בגזרתו, אכן הגיע להצבות המתוכננות והוכפף לפיקודם של השוטרים האחראים. בפועל, כוח הסדרנים שיועד לסייע לתחנת נוף הגליל בהדלקה של חסידות תולדות אהרון הוצב ונוהל על ידי נציג החסידות ולא על ידי המשטרה כמתחייב מהפקודה.
- ד. סנ"צ מנצור כשל בכך שלא זיהה בזמן אמת כי הצפיפות במהלך ההדלקה של חסידות תולדות אהרון הגיעה לרמה מסוכנת, וכי מרבית היציאות ממתחם ההדלקה חסומות באופן שמחייב התערבות מיידית.

רב-פקד שמואל פיאמנטה, ראש ענף אבטחה ורישוי במחוז צפון במשטרת ישראל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

- א. אירועי ההדלקה במתחם ההר אושרו על ידי ענף הרישוי בראשותו של רפ"ק פיאמנטה, חרף ידיעתו שמספר המבקרים הצפוי במתחמים המשמשים להדלקות ובמתחם ההר בכללותו עולה בהרבה על המספר שכל אחד מהאזורים יכול להכיל בבטחה. האישור אף ניתן בניגוד לתוכניות הבטיחות שנחתמו על ידי מהנדס הבטיחות וכללו הגבלה על כמות הקהל במתחם ההר כולו ובכל אחד מאירועי ההדלקה.
- ב. תוכנית האבטחה האזרחית של האירוע קיבלה את אישור ענף הרישוי בראשותו של רפ"ק פיאמנטה, על אף ידיעתו שמנהל האבטחה הראשי אינו מסוגל למלא את כל דרישות התפקיד, ובפרט שלא יוכל להגיע לאתר במהלך ההילולה. כמו כן, התוכנית אושרה על אף שמספר מנהלי האבטחה הגזרתיים שמונו על פיה היה נמוך מהמספר הנדרש, על אף שהייתה רצופה ליקויים וחוסרים, ועל אף שלא עמדה בדרישות הקבועות לתוכנית אבטחה לאירוע המוני לפי פריט 7.7' בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013, אשר נקבע כסטנדרט הנדרש להילולה. יתרה מכך, התוכנית אושרה אף שלא עמדה בתנאים שענף הרישוי בראשותו של רפ"ק פיאמנטה הציב למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

ג. אף על פי שרבים מהתנאים לקיום האירוע שהוא עצמו הציב למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים לא התקיימו, לא התריע רפ"ק פיאמנטה על הסכנה שבקיום ההילולה במתכונתה המלאה, ואף אישר כאמור מתן רישיון עסק לאירועי ההדלקה השונים. בין התנאים שלא התקיימו ניתן למנות את הדרישות לגבי מינוי בעלי תפקידים שונים, דרישות בטיחות, לרבות דרישות לגבי פתחי כניסה ויציאה ומעברים בין מתחמים, דרישות ממערך האבטחה האזרחית, ודרישות לגבי הרחבת גשר דב שבו התרחש האסון.

פקד אסף שייך, קצין המודיעין והבילוש של תחנת נוף הגליל במשטרת ישראל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. במהלך ההילולה, בשעה 23:39, שחרר פקד שייך את ארבעת השוטרים שהוצבו בעמדה שבתחתית גשר דב, במיקום שבו התרחש מאוחר יותר האסון. השוטרים שוחררו מבלי שניתנו להם הוראות לגבי השעה שבה עליהם לחזור לעמדה, שנותרה בלתי מאוישת, מבלי שהוחלפו במשימתם על ידי שוטרים אחרים, ומבלי שהשוטרים בעמדות הקרובות עודכנו בדבר עזיבתם.

ב. פקד שייך לא דאג לכך שהשוטרים ישובו לעמדתם, חרף העובדה שבשעה 00:15 לערך החל אירוע ההדלקה של חסידות תולדות אהרון, ושגשר דב היה אחד מפתחי היציאה שנועדו לשמש את הקהל במתחם ההדלקה. כתוצאה מכך, בשעה 00:45, עת התרחש האסון, לא נמצאו השוטרים שהיו תחת פיקודו של פקד שייך בעמדה, שבשלב זה לא אוישה למעלה משעה.

ג. שחרור העמדה במלואה, ללא הגדרת זמן קצוב, וללא הגדרת עמדה מגבה, כאשר ברקע ההדלקה של חסידות תולדות אהרון, היה בין הגורמים המשמעותיים להעדר שליטה במעבר.

מר עמית סופר, ראש המועצה האזורית מרום הגליל, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. מר סופר פעל, כראש המועצה האזורית, על פי תפיסה הרואה באתר קבר הרשב"י במירון מעין שטח שהוא מחוץ לתחום השיפוט של המועצה, ובכך תרם תרומה משמעותית להעדר משילות במקום. המועצה האזורית והוועדה המקומית לתכנון ובנייה, אשר מר סופר עמד בראשן, לא פעלו כנדרש מהן בתחום הטיפול בבנייה הבלתי חוקית ובבנייה המסוכנת במקום. בין היתר, משכו המועצה האזורית והוועדה המקומית לתכנון ובנייה את ידיהן, הלכה למעשה, מביצוע אכיפה מנהלית של דיני התכנון והבנייה. כן משכו את ידיהן מביצוע פעולות אחרות המצויות בסמכותן ובאחריותן, ובסמכות ואחריות מר סופר עצמו כעומד בראשן, שיש בהן כדי להבטיח את הסדר הציבורי ואת שלום הציבור וביטחונו. מר סופר אף לא שיקף את העדר הפעילות שלו ושל הגופים תחתיו לגורמים הרלוונטיים, ולא התריע בפניהם על הסכנות הנובעות מכך.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

ב. הליכי רישוי העסקים שביצעה המועצה האזורית בראשותו של מר סופר לעסקים בהר מירון היו בלתי תקינים. בתוך כך, הליך רישוי העסקים לפני ההילולה בל"ג בעומר היה חלקי ובלתי סדור, וגם כאשר לא הושלמו הליכי הרישוי שהחלו בהם, המועצה האזורית לא טיפלה בעניין, חרף הידיעה שההילולה תתקיים מבלי שמולאו התנאים שנדרשו. בנוסף, המועצה האזורית בראשותו של מר סופר העניקה רישיון עסק לעמותת "הכנסת אורחים", אשר פועלת בהר משך כל השנה, בין היתר בהכנה ובחלוקת מזון, מבלי שהתקבלו האישורים הנדרשים מרשות הכבאות וההצלה וממשרד הבריאות.

מר עודד פלוס, מנכ"ל המשרד לשירותי דת לשעבר, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי :

א. מר פלוס לא נקט בצעדים מספיקים כדי לוודא שהמרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים ממלא באופן הנדרש את תפקידו כגורם האחראי לניהול, שימור, הפעלה, פיתוח ותחזוקה ראוייה של אתר קבר הרשב"י במירון באופן שוטף, ואת אחריותו בכל הנוגע להילולה במירון בל"ג בעומר, הכל בהתאם לקבוע בהחלטות הממשלה שהתקבלו בנושא.

ב. מר פלוס לא פעל דיו להסדרת מוסדות עמותת המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים ולקיום מנגנוני פיקוח ובקרה נאותים על פעילותה של העמותה, בכלל זה למינוי חברים לוועד המנהל שלה.

ג. מר פלוס לא פעל דיו להסדרת המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים כזרוע ביצועית של המשרד לשירותי דת, וזאת חרף המצג שהוצג במשך השנים בפני ועדת המכרזים במשרד לשירותי דת ובפני ועדת הפטור ממכרזים בחשב הכללי במשרד האוצר.

הרב יוסף שוינגר, מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי :

א. הרב שוינגר, המכהן בתפקיד מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים למעלה מעשרים שנה, לא עשה די על מנת שהמרכז ימלא באופן הנדרש את תפקידו כגורם האחראי לניהול, שימור, הפעלה, פיתוח ותחזוקה ראוייה של אתר קבר הרשב"י במירון. כך בפרט בכל הנוגע לבטיחות בהר ולשלום המבקרים במקום.

ב. הרב שוינגר, העומד בראש גוף בעל אחריות להילולה ולקיומן של דרישות המשטרה וגורמי הרישוי לקיום האירוע, היה מודע לכך שהאירוע מתקיים שנים רבות, לרבות בשנת תשפ"א, בחריגות משמעותיות מתוכניות הבטיחות והאבטחה, תוך סיכון הקהל במקום. בפרט, הרב שוינגר היה מודע לכך שהאירוע מתקיים שנה אחר שנה בחריגה משמעותית מהגבלת הקהל הקבועה בתוכנית הבטיחות ולא עשה די על מנת לשנות זאת. בנוסף, הרב שוינגר לא מנע את העסקתו של מנהל האבטחה הראשי של האירוע, על אף שהאחרון לא היה מסוגל למלא את כל דרישות התפקיד, ובפרט להגיע לאתר במהלך ההילולה.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

ג. הרב שוינגר לא פעל כמצופה וכנדרש ממנו, במסגרת תפקידו, למיגור תופעת הבנייה הבלתי חוקית והמבנים המסוכנים בהר, חרף הסכנות הטמונות בכך למבקרים במקום, בייחוד במהלך ההילולה בל"ג בעומר. יתרה מכך, המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, שבראשו עומד הרב שוינגר, אף נטל בעצמו חלק בבנייה בלתי חוקית בהר, בפרט בהרחבת גשר דב, כך שמבנה זה לא נבדק לפי התקנים הנדרשים ולא קיבל היתר בנייה. בכך תרם המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, שבראשו עומד הרב שוינגר, לסיכון קהל המבקרים.

הרב שמואל רבינוביץ, יו"ר ועדת החמישה והממונה על המקומות הקדושים, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. כמי שמכהן מזה שנים רבות כיו"ר ועדת החמישה מטעם המדינה וכממונה על המקומות הקדושים, הרב רבינוביץ לא עשה די על מנת להבטיח ניהול ראוי של אתר קבר הרשב"י במירון, ובפרט בכל הנוגע לטיפול בהסרת מפגעי הבטיחות המסכנים את שלום הבאים למקום.

ב. הרב רבינוביץ השלים עם הפעילות הבלתי מספקת של ועדת החמישה במילוי תפקידה ולא עשה די על מנת לשפר את תפקודה.

ג. הרב רבינוביץ לא פעל די לקידום פעילות משותפת ותורמת של הגופים האחראים על חלקים שונים והיבטים שונים באתר, ובפרט עם המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים. שיתוף הפעולה החסר הביא, בין השאר, לסכנה לציבור המבקרים במקום.

אינג' עאמר חליליה, מהנדס הבטיחות של הילולת הרשב"י במירון תשפ"א, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. משנה לשנה, לרבות בשנת תשפ"א, חתם אינג' חליליה על תוכניות בטיחות הכוללות הגבלה של כמות הקהל במתחם ההר כולו ובכל אחד מאירועי ההדלקה. זאת, בידיעה כי ההגבלות לא צפויות להישמר, ומבלי שתכנן אמצעים או תוכנית לוויסות קהל אשר יאפשרו את מימוש ההגבלות.

ב. אינג' חליליה חתם על תוכנית הבטיחות להדלקה של חסידות תולדות אהרון, מבלי להגדיר או לסמן במדויק את שטח הצפייה המתוכנן. שטח הצפייה הוגדר באופן כללי בלבד, בידיעה שהשטח שעליו יתפרס הקהל בפועל יהיה גדול מהשטח שהוגדר, ומבלי לתת כל מענה לאפשרות הסבירה שפתחי היציאה ממתחם ההדלקה יישמשו בפועל כשטחי צפייה וכתוצאה מכך יחסמו.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

ג. תוכנית הבטיחות שערך אינג' חליליה לא נתנה מענה הולם לסכנות הנובעות מתנועת קהל ומעומסי הקהל הצפויים, ובכלל זה לסכנות הנובעות מתנועה בפתחים של מתחמי ההדלקה, אשר שימשו הן כפתחי כניסה והן כפתחי יציאה, בשגרה ובחירום. בפרט, לא נתנה התוכנית מענה הולם לסכנה שבשימוש בגשר דב כפתח מילוט חרף השיפוע התלול שבו, התנועה הדו סטרית שהתאפשרה בו, והעובדה שהוא בנוי כ"צוואר בקבוק" ההולך ונהיה צר יותר.

ד. אינג' חליליה אישר לשימוש את הטריבונוט במתחמי ההדלקה השונים, על אף שלא היו בטוחות לשימוש.

ה. על אף שנכח במקום, כנדרש בתנאי הרישוי, אינג' חליליה לא התריע בזמן אמת על כך שכמות הקהל בהדלקה של חסידות תולדות אהרון חרגה באופן קיצוני מהכמות שאושרה בתוכנית הבטיחות, על כך שמרבית פתחי היציאה ממתחם ההדלקה נחסמו, ועל הסכנות הנובעות מכך.

מר ראובן בן גל, מנהל האבטחה הראשי של הילולת הרשב"י במירון תשפ"א, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. מר בן גל הסכים להתמנות לתפקיד מנהל האבטחה הראשי, אף על פי שידע כי אינו מסוגל למלא את כל דרישות התפקיד, ובפרט להגיע לאתר במהלך ההילולה.

ב. ביודעו כי לא יגיע לאתר במהלך ההילולה, העביר מר בן גל את תפקידו ואת סמכויותיו באופן לא ראוי. מר בן גל הגדיר את מר שמעון מלכה, מנהל האבטחה בגזרת החניונים, כממלא מקומו בתפקיד מנהל האבטחה הראשי, וזאת על אף שמר מלכה אינו נושא בהכשרה הנדרשת לתפקיד זה, מבלי שהעביר לו את התפקיד בצורה רשמית ומסודרת, ומבלי שמינה מנהל אבטחה אחר לגזרת החניונים. מר בן גל עשה כן על אף שידע כי לא ניתן למלא את שני התפקידים במקביל, שכן הם דורשים נוכחות במקומות שונים בו זמנית. כתוצאה מכך, לא היה בפועל מנהל אבטחה ראשי בהילולה ומר מלכה תפקד כמנהל האבטחה בגזרת החניונים בלבד.

ג. תוכנית האבטחה שערך מר בן גל להילולה הייתה לקויה, וחסרה מרכיבים חיוניים שנדרשו לפי פריט 7.7'ה' בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013 ולפי דרישות המשטרה. לרבות, מענה לתרחישי חירום, התייחסות לפתחי כניסה ויציאה באתר, מינוי מספר מנהלי האבטחה הנדרש וחלוקתם לגזרות. כתוצאה ממחדלים אלו, הפעלת כוח האבטחה האזרחית ותורמתו לשמירת הסדר באירוע לקו בחסר.

ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון

מר שמעון מלכה, מנהל אבטחה בהילולת הרשב"י במירון תשפ"א, עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

א. מר מלכה הסכים בפועל להגדרתו כממלא מקום מנהל האבטחה הראשי, וזאת על אף שאינו נושא בהכשרה הנדרשת לתפקיד זה, וביודעו כי בהיותו מנהל האבטחה של גזרת החניונים אין ביכולתו לבצע את שני התפקידים במקביל, שכן הם דורשים נוכחות במקומות שונים בו זמנית. במהלך ההילולה, נכח מר מלכה בגזרת החניונים ושימש כמנהל אבטחה של גזרה זו, כך שבפועל לא היה בהילולה מנהל אבטחה ראשי כנדרש.

ב. מר מלכה אישר את תוכנית האבטחה הלקויה שהוכנה על ידי מר ראובן בן גל, שחסרה מרכיבים חיוניים שנדרשו לפי פריט 7.7' בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013 ולפי דרישות המשטרה. לרבות, מענה לתרחישי חירום, התייחסות לפתחי כניסה ויציאה באתר, מינוי מספר מנהלי האבטחה הנדרש וחלוקתם לגזרות. כתוצאה ממחדלים אלו, הפעלת כוח האבטחה האזרחית ותרומתו לשמירת הסדר באירוע לקו בחסר.

מר מאיר קרליבך, מנהל בפועל של פעילות עמותת "הכנסת אורחים", עלול להיפגע אם תגיע הוועדה לכלל מסקנה כי:

במסגרת פעילותו בעמותה היה מר קרליבך אחראי לבנייה בלתי חוקית ולבנייה מסוכנת, בהיקפים חריגים, בסמיכות רבה לציון קבר הרשב"י, וב"מתחם תולדות אהרון". הבנייה האמורה יצרה סכנות בטיחותיות חמורות לציבור המבקרים, הן כשלעצמה והן בשל העובדה שקיומה מנע אפשרויות פיתוח שונות, לרבות אפשרויות פיתוח של דרכי יציאה נוספות מ"מתחם תולדות אהרון" ושל מעברים בטיחותיים בין מתחם זה למתחמים אחרים.

ניתנה ביום ג' אלול התשפ"ב, 30 באוגוסט 2022.

אלוף במיל' שלמה ינאי
חבר הוועדה

הרב מרדכי קרליץ
חבר הוועדה

דבורה ברלינר
יושבת ראש ועדת החקירה

נשיאת בית המשפט המחוזי ת"א-יפו (בדימוס)